باسمه تعالی

اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان **اداره آموزش و پرورش منطقه دزفول** **دبیرستان غیردولتی حجاب**				
سوالات ارزشیابی نوبت اول	**درس: فارسی ۳**	**پایه: دوازدهم**	**رشته: انسانی**	**مهر آموزشگاه**
شامل ۲۹ سوال در ۳ صفحه	**روز آزمون: پنج شنبه**	**تاریخ آزمون: ۱۴ / ۱۰ / ۱۴۰۲**	**مدت آزمون: ۷۰ دقیقه**	
نام:	**نام خانوادگی:**	**نام پدر:**	**نام دبیر: قربانی**	

ردیف	سوالات	بارم
۱	**قلمرو زبانی (۷ نمره)** معادل معنایی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف- هر نفسی که فرو می‌رود ممّد حیات است پ- نی حریف هر که از یاری برید ب- گفت از بهر غرامت جامه‌ات بیرون کنم ت- چنان که گویند هم بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته‌اند	۱
۲	متضاد واژهٔ «نحس» در بیت زیر کدام واژه است. - با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند	۰/۵
۳	در هر یک از ابیات زیر املای یک واژه نادرست است درست آن را بنویسید. الف- چه نیکو گفت با جمشید دستور // که با نادان نه شیون باد نه صور ب- طاق پذیر است عشق جفت نخواهد حریف // برنمت عشق اگر پای نهی طاق نه	۰/۵
۴	در گروه واژه‌های زیر، املای دو واژه نادرست است، درست آنها را بنویسید. هتاکی در مطبوعات – مواضع عراقی‌ها – بهت و حیرت – حوضهٔ درس ملاهادی – فخر و مباحات	۰/۵
۵	در عبارت زیر کدام واژه‌ها در زبان فارسی «هم آوا» دارد، آن را بیابید و هم‌آوای آنرا بنویسید. (منّت خدای را عزّوجل که طاعتش موجب قربت است هر نفسی که فرو می‌رود ممّد حیات است)	۰/۵
۶	تفاوت معنایی فعل «نیست» را در بیت زیر مشخص کنید. آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد	۰/۵
۷	ترکیب‌های «وصفی و اضافی» را در بیت زیر مشخص کنید. ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند	۰/۵
۸	نوع حذف به کار رفته را در مثال‌های زیر پیدا کرده و نوع آن را بنویسید. الف- از سیم به سر یکی کله خود ز آهن به میان یکی کمربند ب- پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر نعمتی شکری واجب	۰/۵
۹	نوع «واو» را در بیت و عبارت زیر مشخص کنید. الف- جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ب- یکی از صاحبدلان سر به جیب مراقبت فرو برده و در بحر مکاشفت مستغرق شده بود	۰/۵
۱۰	درستی یا نادرستی هر یک از گزاره‌های زیر را تعیین کنید. الف- در مصراع «سوزد جانت به جانت سوگند» حذف فعل به قرینه معنوی است ب- واژهٔ «تومان» در هر دو گروه اسمی «۱- سیصد تومان پول» و «۲- حوالهٔ سیصد تومان پول»	۰/۵

www.kanoon.ir

۱۱	در هر یک از موارد زیر املای درست را از داخل کمانک برگزینید. الف- گفت از بهر (قرامت - غرامت) جامه‌ات بیرون کنم. ب- تو نمایندهٔ فضلی تو سزاوار (ثنایی – سنایی).	۰/۵
۱۲	نقش‌های تبعی به کار رفته را در ابیات زیر مشخص کنید. الف- سر من نالهٔ من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست ب- تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست	۰/۵
۱۳	تفاوت دستوری «همه» را در مصراع‌های زیر بررسی کنید. الف- همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم ب- همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوسی	۰/۵
۱۴	**قلمرو ادبی (۵ نمره)** در آثار زیر نام پدید آورندگان دو اثر به درستی نیامده است. درست آنها را بنویسید. الف- تهمیدات: سهروردی ب- فیه ما فیه: مولوی پ- تذکره اولیا: عطار ت- قصیدهٔ دماوندیه: باستانی پاریزی	۰/۵
۱۵	الف- مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز ..... ب- مصراع اول را با توجه به کلمات داده شده مرتب کنید. ..... کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی کلمات (خدا – گمان – غریق – دم – بحر – مَبَر – یک – شو)	۰/۵ ۰/۵
۱۶	آرایهٔ مربوط به هر متن را از کمانک مقابل انتخاب کنید. الف-آن باغ پر از گل‌های رنگین شعر و خیال در سموم سرد این عقل بی‌درد پژمرد (حسن تعلیل–متناقض نما) ب- گفتی به روزگاران مهری نشسته گفتم «بیرون نمی‌توان کرد حتی به روزگاران» (تلمیح – تضمین) پ- و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایهٔ نردبان نسازی (تشبیه – استعاره)	۰/۷۵
۱۷	واژهٔ آتش در کدام مصراع از بیت زیر استعاره است، مفهوم آن را بنویسید. آتش است این بانگ نای نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد	۰/۲۵
۱۸	عبارت زیر یاد آور کدام مثل است. - از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه بردم	۰/۲۵
۱۹	در بیت «گفت می باید تو را تا خانهٔ قاضی برم گفت رو صبح آی قاضی نیمه شب بیدار نیست» آرایهٔ ایهام را بیابید و معنی‌های آنرا بنویسید.	۰/۷۵
۲۰	کدام یک از ابیات زیر دارای آرایهٔ اسلوب معادله است، دلیل خود را بنویسید. الف- هر کسی از ظن خود شد یار من از درون من نجست اسرار من ب- محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست	۰/۵
۲۱	هر یک از ابیات زیر بر چه مفهومی تأکید دارد. الف- جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بَدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ب- امپراطوری‌های بزرگ هم مانند انسان‌های ثروتمند معمولاً از سؤهاضمه می‌میرند	۰/۵
۲۲	در بیت «تا درد و ورم فرو نشیند // کافور بر آن ضماد کردند» کلمات مشخص شده استعاره از چه هستند.	۰/۵

www.kanoon.ir

۲۳	**قلمرو فکری (۸ نمره)** معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر امروزی بازگردانید. الف- حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب. ب- نتوان شبه تو گفتن / که تو در وهم نیایی پ- هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من ت- ای مادر سر سپید بشنو / این پند سیاه بخت فرزند ث- نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است د- عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف هـ- برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۷۵
۲۴	مفهوم عبارت مشهور «کلی شئ یرجع الی اصله» در کدام وجود دارد الف- هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من ب- هر کس کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش	۰/۵
۲۵	هر یک از مفاهیم ستون «ب» با کدام بیت از ستون «الف» تناسب معنایی دارد. ستون «الف»: الف- نی حدیث راه پر خون می‌کند // قصّه‌های عشق مجنون می‌کند ب- ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز // کان سوخته را جان شد آواز نیامد پ- در دفتر زمانه فتد نامش از قلم // هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت ت- وین نغمهٔ محبت بعد از من و تو ماند // تا در زمانه باقی است آواز باد و باران ث- سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همهٔ عقل‌ها افزون آید ستون «ب»: ۱- اهمیت افراد اندیشمند در کشور ۲- ماندگاری عشق ۳- برتری عقل بر عشق ۴- دشوار و پرخطر بودن راه عشق ۵- سکوت و خاموشی عارف عاشق ۶- تقابل عقل و عشق	۱/۲۵
۲۶	منظور از قسمت‌های مشخص شده چیست. الف- آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم // ملت امروز یقین کرد که او اهریمن است ب- گفت آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه پ- بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست رفت	۰/۷۵
۲۷	با توجه به بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان مشتری جز گوش نیست» مقصود شاعر از واژه‌های هوش و بی‌هوش چیست.	۰/۵
۲۸	در بیت «پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند» مقصود از سوخته جان کیست.	۰/۵
۲۹	در مصراع «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد» منظور از «ماهی» و «آب» چیست.	۰/۵

(خداوند یاورتان باد) **جمع نمرات:** **نمره**

نمره به عدد:	**نام و نام خانوادگی دبیر:**	**نمره تجدیدنظر به عدد:**
نمره به حروف:	**تاریخ و امضا:**	**نمره تجدیدنظر به حروف:**

www.karnoot.ir

۱	**قلمرو زبانی (۷نمره)** الف- کمک کننده ب- تاوان پ- همدم همراه ت- طرح و نقشه	۱
۲	اختر سعد	۰/۵
۳	الف- سور ب- روش طریق	۰/۵
۴	۱- حوزه ۲- مباهات	۰/۵
۵	(حیات) حیاط	۰/۵
۶	۱- فعل اسنادی ۲- نابود شدن	۰/۵
۷	وصفی – ضربتی چند اضافی – مشت زمین	۰/۵
۸	الف- (دارد – معنوی) ب- (است – لفظی)	۰/۵
۹	الف- عطف ب- ربط	۰/۵
۱۰	الف- درست ب- نادرست	۰/۵
۱۱	الف- غرامت ب- ثنایی	۰/۵
۱۲	الف- معطوف ب- تکرار	۰/۵
۱۳	الف- قید ب- صفت مبهم	۰/۵
۱۴	**قلمرو ادبی (۵ نمره)** الف- عین القضات همدانی ت- ملک شعرای بهار	۰/۵
۱۵	الف- مصراع دوم (کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران) ب- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مَبَر	۰/۵ ۰/۵
۱۶	الف- متناقض نما ب- تضمین پ- تشبیه	۰/۷۵
۱۷	مصراع دوم استعاره از عشق	۰/۲۵
۱۸	از چاله به چاه افتادن یا مثلی با این مفهوم	۰/۲۵
۱۹	ایهام – بیدار ۱- به معنی هوشیار و آگاه ۲- مخالف خواب	۰/۷۵
۲۰	بیت (ب) چون مصراع دوم مصداقی برای مصراع اول است یا بر عکس	۰/۵

www-kanoon-ir

۲۱	الف- بیگانه ستیزی ب- طمع و زیاده خواهی	۰/۵
۲۲	ورم (برآمدگی کوه) کافور (برف روی کوه)	۰/۵
۲۳	**قلمرو فکری (۸ نمره)** معنی: الف- زندگی را از عشق بدان و مرگ را در بدون عشق بودن (زندگی بخش بودن عشق) ب- نمی‌توان شبیه و مانندی برای تو ذکر کرد چون تو در خیال من نمی‌گنجی (ناتوانی انسان از درک عظمت خداوند) پ- هر کسی در حد فهم و درک خود با من همراه شد اما حقیقت حال مرا هیچکس درنیافت. ت- ای کوه دماوند که برف قلهٔ تو را مانند مادری سفید موی ساخته است توصیهٔ این شاعر بد اقبال (ملک الشعرای بهار) را که مانند فرزند توست بشنو. ث- تمام فریاد و نالهٔ شاعر برای آزادی وطن است پرندهٔ اسیر قفس نیز مانند من فریاد آزادی سر می‌دهد. د- به کوتاهی در عبادت خودشان نسبت به خداوند اعتراف می‌کنند هـ- ای مادر مو سفید (دماوند) روسری سفید را از سرت بردار و ضعف و ناتوانی را کنار بگذار و قدرت شکوه خود را نمایان ساز.	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۷۵
۲۴	بیت (ب)	۰/۵
۲۵	الف- چهار ب- پنج پ- یک ت- دو ث- سه	۱/۲۵
۲۶	الف- به قدرت رساندن محمدعلی شاه ب- بیانگر تعادل نداشتن پ- بی اختیار شدن از خود بی‌خود شدن	۰/۷۵
۲۷	هوش: عشق بی‌هوش: عاشق	۰/۵
۲۸	شاعر (ملک الشعرای بهار)	۰/۵
۲۹	(ماهی – عاشق) (آب – دریای عشق الهی یا حقیقت)	۰/۵